

Запорізький державний медичний університет

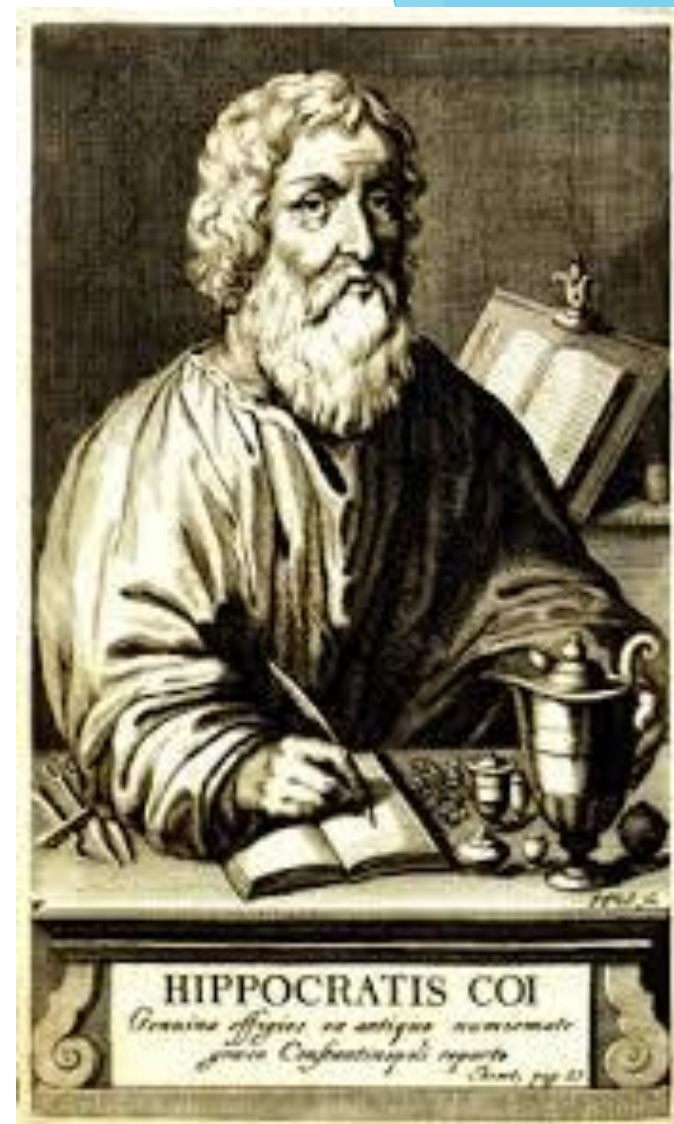
*Альтернативні методики
мануальної терапії у фізичній
реабілітації*

Доцент кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини,
фізичного виховання і здоров'я, к.фіз.вих.

Черненко Олена Євгенівна

Гіппократ (460-370рр до н.е.)

володів не лише скальпелем, а й мистецтвом масажу, був добре обізнаний на медичній астрології, у діагностиці застосовував типи конституції, призначав хворим водні процедури, обкурювання, порошки із мінералів та спалених органів тварин, рослинні олії, настої на вині та понад 200 цілющих трав. Тоді все це вважалося традиційним лікуванням

Основні школи і методи альтернативної медицини:

- *Лікувально-оздоровчі системи Китаю* (Чжень-цзю, Цигун), *Індії* (Аюрведа), *Кореї* (Су джок), *Японії* (Рейки) і інших країн Сходу.
- *Традиційні школи європейської натуропатії* і поведінкова терапія – режим, спосіб життя (В.Прістніц, С.Кнейп, Й.Шрот, Х.Бенджамен і ін.).
- *Народна медицина слов'ян* (парна лазня, лікування медом, глиною, піском).
- *Фітотерапія, ароматерапія ефірними маслами рослин* (інгаляції, ванни, масаж).
- *Дієтотерапія* (вегетаріанство, монодієти, нутрицевтика, харчові біологічно активні добавки, макробіотика, очисна терапія).
-

- *Металотерапія, лікування мінералами, каменями (літотерапія), постійними магнітами.*
- *Музикотерапія, танцювальна, ритмічна і звукова терапія.*
- *Гомеопатія (С. Ганеман), діагностика і лікування по Р.Фолю, гомотоксикологія (Г.Рекевег).*
- *Біологічний зворотний зв'язок, біорезонансна терапія.*
- *Фаунотерапія (гірудотерапія, апітерапія, іпотерапія і кумисолікування, дельфінотерапія).*

ГІРУДОТЕРАПІЯ

ГІРУДОТЕРАПІЯ (лат. hirudotherapia < hirudo – п'явка + грец. therapeia – лікування) – *спосіб лікування пацієнтів із використанням п'явок.*

Відомо близько **400 видів п'явок**. Тільки вид «**медична п'явка**» може використовуватися в медичній практиці. Медична п'явка застосовується тільки одноразово.

Вперше п'явки використовували у **Стародавньому Єгипті** (1567 – 1308 рр. до нашої ери).

Римський вчений **Пліній (29 – 79 рр.)** використовував п'явок у лікуванні різних лихоманок.

Знаменитий лікар Сходу **Абу Алі ібн Сіна (Авіценна 980-1037рр)** застосовував медичні п'явки при струсі головного мозку, хворобах нирок і печінки, хворобах суглобів, туберкульозі, епілепсії та інших захворюваннях.

Найбільшого застосування метод набув у **XVIII-XIXст.**

Перші спроби оцінити достовірність наукових знань про гірудотерапію зроблено тільки наприкінці XIX ст. і на той час дискредитували сам метод. Але в перші десятиліття XX сторіччя п'явки майже зникли з арсеналу медичних методик.

П'явки (hirudinea) – представники особливого класу безхребетних – примітивних кільчастих черв'яків.

З медичною метою використовують *п'явку медичну* (*Hirudo medicinalis*), яку розводять на спеціальних фермах.

П'явка масою 1-5г,
може висмоктати 10-20 мл крові.

Гірудин – речовина, що виробляється слинними залозами п'явки.

Фермент гіалуронідаза,
що міститься в ньому, сприяє проникненню інших БАР слини у тканини пацієнта на глибину до 10 см.

П'явки використовують при:

- варикозі (як нижніх кінцівок, так і тазу);
- тромбофлебіті;
- безсонні;
- головних болях, мігрені, запамороченні;
- епілепсії;
- неврозах;
- невритах слухових нервів;
- радикулітах, міозитах, ревматизмі, ревматоїдному артриті, артрозах, остеохондрозах, ураженнях кісток і суглобів після травм.

Ефективні п'явки і при забоях, переломах, гематомах, знімають також набряки.

Гірудотерапія чинить *комплексну оздоровчу* дію на систему кровообігу.

А також:

- активізує мікроциркуляцію крові;
- покращує насичення тканин киснем і поживними речовинами;
- розчиняє тромби в крові і запобігає утворенню нових;
- покращує імунітет;
- відновлює біополе.

Секрет п'явки :

- виявляє протизапальний і знеболювальний ефект,
- сприяє підвищенню імунітету,
- посиленню лімфотоку в тканинах,
- активації фагоцитозу і поліпшенню обмінних процесів.
- Розміщення п'явки на шкірі у скроневій ділянці сприяє істотному зниженню внутрішньоочного тиску і тому широко застосовується при глаукомі.

Протипоказання:

- злоякісні пухлини;
- вагітність (залежить від терміну);
- алергія на п'явок;
- проблеми зі згортанням крові;
- яскраво виражена гіпотонія;
- психічні захворювання;
- туберкульоз у відкритій формі;
- анемія;
- виснаження від тривалої хвороби, операції, або викликане іншими причинами.

Ускладнень під час або після застосування медичних п'явок, як правило, не спостерігається. Побічна дія може проявитися у вигляді *почервоніння* і, рідко, *свербіння на місці присмоктування п'явки*.

Достеменно встановлено, що в місці присмокування п'явки мікросудини *розширюються*, а у віддалених областях *звужуються*, забезпечуючи відтік крові з глибоко розташованих органів.

Методика проведення гірудотерапії

Сеанс триває близько *1 години*.

Курс лікування – від *3-5 сеансів* при гострих і *до 10-ти* – при хронічних захворюваннях.

Зазвичай використовується *3-5 п'явок* одночасно.

Приставлені до активних точок п'явки насмоктують *10-15 мл* крові кожна і відпадають.

Принцип роботи

Тривалість курсу залежить від конкретного захворювання і стану пацієнта. У загальному вигляді процедура гірудотерапії виглядає наступним чином:

- На першому сеансі лікар коротко розповідає про майбутні дії, пояснює безболісність процедури.
- Пацієнт займає підготовлене для нього місце.
- Спеціаліст визначає на тілі хворого біологічно активні точки, які використовуються також в акупунктурі.
- На вибрані зони поміщаються п'явки. Як правило, для першого сеансу достатньо двох штук.
- Приблизно через 20 хвилин п'явка знімається, а місце укусу обробляється з наступним накладенням пов'язки.

Під час всієї процедури фахівець контролює стан хворого.

Під час проведення процедури необхідно:

- Утриматися від вживання спиртного в останні 24 години перед процедурою.
- Бажано не палити в останні 4 годин перед сеансом.
- У день проведення процедури відмовитися від косметики, одеколонів, кремів.
- Не приймати водні процедури в зазначену дату.

Професійно проведений курс гірудотерапії дає позитивні результати:

- ▶ 1. Поліпшення імунітету.
- ▶ 2. Зниження рівня холестерину.
- ▶ 3. Очищення крові від сторонніх включень.
- ▶ 4. Розсмоктування тромбів.
- ▶ 5. Зняття набряків і запалень.
- ▶ 6. Нормалізація сну і апетиту.
- ▶ 7. Поліпшення обміну речовин.
- ▶ 8. Припинення болю, спазмів.
- ▶ 9. Зміцнення стінок судин.

АПІТЕРАПІЯ

Апітерапія (походить від лат. apis – бджола) – застосування з лікувальною та профілактичною метою бджолиної отрути (бджоловжалювання, укуси бджіл), продуктів бджільництва.

Бджоли з'явилися *на 50-60 тис. років* раніше людини.

До революції *1917 року* бджолиний мед в царській Росії вважався офіційно визнаним ліками, а не ласощами, тому продавався в аптеках, а лікарі виписували його при різних захворюваннях.

Всередині минулого століття лікарі мали інструкції з використання бджолиної отрути.

У *1959 році* Міністерство охорони здоров'я СРСР прийняло рішення внести апітерапію до переліку офіційно визнаних, причому вищі медичні навчальні заклади стали готувати фахівців-апітерapeutів.

Апітерапія впливає на організм двома способами.

Рефлекторна дія. Лікар скеровує бджолине жало на біологічно активні точки на тілі. Бджоловжалення нагадує голкорексфлексотерапію. Жало деякий час залишають у точці, потім видаляють.

Біологічна дія. Бджолина отрута є сумішшю мінеральних речовин, жирів, білків, вуглеводів, амінокислот. Кардіопептид стабілізує серцево-судинну систему. Адолапін має знеболюючий ефект, а меліттин – протизапальні та антибактеріальні властивості. Лікування бджолиною отрутою здатне здолати таких збудників, як стафілококи, стрептококи, кишкову паличку.

Доведено *позитивний* вплив бджолої отрути на нервову, імунну, судинну системи людини.

Компоненти бджолої отрути надають *протизапальний, антибактеріальний, знеболюючий* ефект.

ПОКАЗАННЯ

Неврологія. Знімає больові відчуття при остеохондрозі, полегшує стан при епілепсії, мігрені, розсіяному склерозі, артритах і артрозах, паралічі, парезі, допомагає впоратися з наслідками черепно-мозкових травм, полегшує перебіг хвороби Паркінсона, ДЦП.

Алергологія. Бронхіальна астма, лікується шляхом укусів між лопатками. Маленькі дози отрути вводяться за пару годин до сну, щоб полегшити перебіг нападів, які активізуються вночі. Бджолина отрута допомагає зняти спазм бронхів.

Дерматологія. Відомі випадки ремісії після лікування псоріазу апітоксинам. Застосовується при алопеції, для загоєння шрамів і регенерації шкіри.

Офтальмологія. Практикується застосування очних крапель на основі апітоксина для лікування кон'юнктивіту, іридоцикліту та ін.

Флебологія. Успішне лікування варикозного розширення вен.

Перед початком бджолоужалювання, необхідно провести *дві обов'язкові процедури*:

Спочатку садять одну бджолу на поперек хворої людини. Жало витягають через 10 секунд. На наступний день хворий повинен здати кров для визначення білка і цукру в крові.

На другий день знову ставлять одну бджолу. Жало дістають через 1 хвилину.

На наступний день хворий знову повинен здати кров.

День
Кількість
бджіл

2-й 2

6-й 6

10-й 10

14-й **Перерва**

18-й 3

22-й 3

25-й 3

30-й 3

3-й 3

7-й 7

11-й **Перерва**

15-й 3

19-й 3

23-й 3

27-й 3

День
Кількість
бджіл

1-й 1

5-й 5

9-й 9

13-й **Перерва**

17-й 3

21-й 3

25-й 3

29-й 3

4-й 4

8-й 4

12-й **Перерва**

16-й 3

20-й 3

24-й 3

28-й 3

Абсолютне протипоказання для проведення апітерапії – є непереносимість продуктів бджільництва.

Також протипоказаннями є:

- вагітність та годування груддю;
- печінкова чи ниркова недостатність;
- хвороба Аддісона;
- злоякісні пухлини;
- загострення хвороб печінки та підшлункової залози;
- цукровий діабет;
- венеричні захворювання.

Остаточне рішення щодо протипоказань приймає лікар.

Ранні ускладнення виникають під час проведення процедури або відразу ж після її проведення. До них відносяться:

- Задишка.
- Падіння артеріального тиску.
- Запаморочення.
- Анафілактичний шок.
- Зупинка дихання.
- Втрата свідомості.

Такі побічні ефекти відбуваються вкрай рідко. Якщо таке сталося, потрібні негайні реанімаційні заходи.

До пізніх ускладнень відносяться:

- Кропив'янка.
- набряк Квінке.
- Головний біль.
- Озноб.
- Слабкість.

При проведенні апітерапії **забороняється вживання алкоголю**, також не рекомендується його вживання відразу після курсу лікування. Накопичена бджолина отрута ще довго буде присутньою в організмі.

Не дозволяється відвідувати сауну; слід уникати фізичних навантажень; не можна пити міцний чай і каву; протипоказані прянощі.

Розумові навантаження після апітерапії бажано проводити не раніше, ніж через 1 годину.

Курс лікування бджолиною отрутою слід супроводжувати молочно-рослинною дієтою, процедуру проводять через **2-3 години** після прийому їжі.

Після апітерапії слід полежати **25-30 хвилин**.

Крім живих бджіл в апітерапії використовують продукти бджільництва:

- Мед.
- Прополіс.
- Віск.
- Маточне і трутнєве молочко.
- Бджолиний пилок.
- Перга (пилок, зібраний бджолами і акуратно покладений в комірках сотів)
- Бджолиний підмор (мертві бджоли).

Апіфітотерапія – методи лікування, засновані на прийомі препаратів рослинного походження в комплексі з продуктами бджільництва. Завдяки з'єднанню двох ефективних компонентів дію препаратів апіфітотерапії посилюється.

Бджололежанки.

На пасіці будуються невеликі будинки, які знизу мають 3-4 вулики. Верхня частина будиночку захищена від вулику металевією сіткою.

Хворий, лежачи на бджололежанці, дихає бджолиним повітрям, відчуває мікровібрацію від бджіл. Це покращує самопочуття людини, вирівнює її біоритми. Сон на бджололежанці є цілющий, особливо ефективний для дітей та літніх людей.

Тривалість процедури від 1 години.

Процедура допомагає:

- нормалізувати кровообіг в організмі;
- відновлює стан серцево-судинної системи;
- сприяє лікуванню і профілактиці різних захворювань, пов'язаних з даною системою;
- прискорює одужання після перенесених захворювань;
- відновити і зміцнити імунітет, а також вилікувати застуду, вірусні та інфекційні захворювання.

Ідеальний період для проведення терапії – *з квітня до вересня.*

Медовий масаж.

Поєднання лікувальних властивостей масажу та меду дає *загальнозміцнюючий* ефект. Цей масаж допомагає у лікуванні головного болю, порушень сну, остеохондрозу, застуди, для покращення кровообігу. Сеанси масажу приймати через день, 10-15 днів.

Дякую за увагу!